

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 3112

Za ozdravljenje škodljivih vplivov v JUU

Dve leti je bil mir v JUU, sedaj se je pa začela zopet stara pesem. V JUU se skuša ponovno zanesti razdor, ki nam daje povod, da razmišljamo o njegovih vzrokih. Vprašati se moramo, kako zajeziti, ozdraviti in odpraviti to zlo.

Vsak razsoden učitelj mora ugotoviti, da je nepotrebno in nekoristno zopetno zanašanje razdora v JUU? Kdo to dela in kdo ima koristi od tega?

Zadnji dve leti sta nam pokazali, kako koristna je za organizacijo sloga, tovarištvo in skupno delo. Obe zadnji glavni skupščini JUU v Sarajevu in Novem Sadu sta pokazali pravo sliko tovarištva, dostojanstva učiteljskega stanu in najboljšo voljo za delo v korist šole, stanu in domovine. Ravno ti dve skupščini sta zelo povzdignili ugled organizacije v javnosti in popravili slab vtis iz preteklosti.

Program JUU in načela, ki jih je združeno sprejelo v deklaraciji na sarajevski skupščini, so poštena, koristna in neobhodno potrebna za učiteljstvo, šolo in prosveto. Ni li torej greh, če se ovira delo v smislu teh načel in če se ta načela izpodkopavajo iz povsem osebnih ambicij in neučiteljskih motivov?

Ali ni žalostno, da se najde skupina učiteljev v Beogradu, ki skuša iz osebnih koristi izigrati ta načela in daje iniciativo za delovanje in postopanje, ki je nasprotno temu, kar si želi učiteljstvo.

Nova pravila je učiteljstvo prilagodilo svojim željam in je z njimi točneje začrtalo svoje cilje, vse to v korist idealov, ki jih goji do šole, prosvete in lastnega stanu. A mala skupina skuša iz čisto nenačelnih in osebnih motivov zopet zanašati v organizacijo dolgotrajno jalovo borbo o pravilih, četudi jih je glavna skupščina enodušno osvojila. Žalostno je predvsem to, da ta skupina beograjskih učiteljev skuša rušiti pravila s pomočjo neučiteljskih krogov.

Na zadnjih dveh skupščinah se je uvedlo tako demokratično in parlamentarno postopanje, kakršnega do tedaj niso poznale učiteljske skupščine. Vsak član je lahko svobodno povedal svoje mišljenje in prav ti dve skupščini sta pokazali lep napredek v čast in dobro učiteljstvu. Kljub vsemu temu skuša gotova skupina beograjskih učiteljev zlobno obrniti resnico in zavesti učiteljstvo zopet na stari teren in v stare prepire.

Glavna skupščina je z največjo dobrnamernostjo sprejela stanovska častna razsodišča, ki imajo namen, spore med člani izravnati v organizaciji in zopet se pojavi skupina učiteljstva, ki cinično nastopa proti temu.

Delu vsake uprave, ki se častno, možato in dostojno bori za učiteljske stanovske, socialne in državljanske pravice, za zaščito učiteljstva, — se mečejo pod noge polena vedno od iste neodgovorne strani.

Nehote se moramo vprašati: Ali res ne sme učiteljstvo iz vse države brez varuštva in hegemonije gotove skupine beograjskih tovarišev neodvisno služiti šoli in svojemu stanu? Ali res ne sme odkrito povedati, kaj je v škodo šoli in stanu — da bi tega ta skupina ne izkoristila proti zastopnikom učiteljstva, ki si upajo možato braniti stanovske interese.

Ali je v interesu učiteljstva iz vse države, da prične ista skupina osebno napadati centralnega predsednika in upravo, in to tako, ko ju je učiteljstvo izvolilo. Ali se mora res zaradi te skupine stalno vršiti gonja proti vsaki upravi, ki skuša resno izboljšati prosvetne razmere. Dovolj nam je tega in odkrito povemo, da prihaja vse zlo od onih beograjskih učiteljev, ki jim je interes organizacije deseta briga, samo da zadostijo svojim osebnim in političnim ambicijam.

V organizacijo zanašajo strankarstvo in se skušajo potom njega in kot njegovi eksponenti vselej vrniti na odločujoča mesta. Člane uprave, ki najodločneje branijo neodvisno stanovsko linijo organizacije, pa obdolžujejo, da zanašajo strankarstvo v združenje.

Vse zlo prihaja od onih ljudi, ki se udajajo vsaki situaciji in ki podtalno ovirajo prizadevanja vsake organizacijske uprave ter iz svojega osebnega interesa izigravajo interese učiteljstva iz vseh delov države.

Vse zlo prihaja od onih ljudi, ki zanašajo osebno mržnjo do vsakega predsednika in vsake uprave. Vse zlo prihaja od onih, ki se ne plašijo sredstev, da se le okoristijo na račun svojih sotovarišev, ki značajno branijo učiteljske interese. — Zlo prihaja od onih ljudi, ki izkoristijo vsako situacijo, če pridejo zastopniki organizacije v nemilosti zaradi doslednega in odločnega zastopanja učiteljskih interesov.

Vse zlo prihaja od ljudi, ki se ne sramujejo javno odrekati pravice učiteljstvu iz province, da bi smelo priti na vodilna mesta v organizaciji. Oni mislijo, da so mesta centralne uprave samo njihov privilegij in njihova domena.

Ali ni prirodnejše, da pridejo na ta mesta ljudje iz raznih delov države, ki še niso zastupljeni od beograjskega ozračja in jim bodo v vidu prevsem čisti interesi učiteljstva in ne zakulisne ambicije, intrige poedincev in skupin iz Beograda. Do sedaj so taki poedinci in skupine samo diskreditirali in kompromitirali ostale učitelje iz Beograda.

Ta skupina iznaša demagoška namigavanja o gmotnih zadevah članstva. Govori o težkem finančnem stanju združenja, pri tem pa propagira sabotažo listov in organizacije.

Nastane vprašanje, koliko časa bo članstvo iz notranjosti države še toleriralo take razmere in kdaj bo na najradikalnejši način napravilo konec izigravanju stanovskih interesov s strani teh beograjskih skupin? Ali morajo o usodi učiteljstva odločiti res te skupine učiteljev iz Beograda, ki se ne žene javno pokazati, da imajo vpliv pri težkih premetitvah in ne prikrijevajo sodelovanja pri preganjanju, zapostavljanju in poniževanju učiteljstva? Ali morejo o učiteljstvu

Mladi učitelji nočejo na deželo, tako je nekdo izjavil na seji banskega sveta

Ob priliki zasedanja banskega sveta v sredo, dne 17. februarja 1937., je bilo pri razpravi o proračunu prosvetnega oddelka slišati razne pritožbe gg. banskih svetnikov, ki se tičejo kajpada — spet učiteljstva. Naj tu navedem samo nekatere, ki zadevajo mlajše učiteljstvo.

Iz časopisnih poročil smo slišali, da se je nekdo od gg. banskih svetnikov pritoževal, češ: mladi učitelji nočejo na deželo, zlasti ne v hribovske kraje. Kaj se to pravi: nočejo? Mislim, da je ta trditve popolnoma neutemeljena, tem bolj, ker mladi niti ne morejo po zakonu drugam kot v hribovske kraje in v zadnje gorske vasiče, daleč proč od kulturnih centrov. Saj vendar zakon o narodnih šolah točno definira, kdaj, po koliko letih morejo učitelji v trg ali mesto. Drugič pa mladi učitelji ne morejo odločiti, kam radi gredo; ta »luksus« si lahko privoščijo le tisti, ki ima do brega in upoštevane »strica«, da mu pomaga hitro zlesti preko zakonite meje...

Mogoče pa je g. banski svetnik tu mislil nezaposlene abituriente, ali pa pripravnike ali že malo starejše, ki se še čutijo mladi? Ali abiturienti nočejo na deželo? Pa še kako hočejo! Samo dajte jim dela, dajte jim zaposlitve v najzakotnejši vasi za devetimi hribi! Boste videli, s kakšnim veseljem bodo šli na deželo, ki je njim obljubljena. Mislim, da ne bo nobenega, ki ne bo hotel iti po kruh, četudi v leseno enorazrednico! Lepo je govoriti in kritizirati... Ne poznate trnjeve poti sedanje in prejšnje mlade učiteljske generacije, ki jima je bilo usojeno, da sta padli ravno v tisto dobo, ko je beganje iz dneva v dan in trkanje na kljuko kakršnegakoli delodajalca — nekaj običajnega! Z diplomom zrelosti v žepu, mladi in idealni, prosijo zaposlitve kjerkoli, samo da je kruh... Ti »mladi« hočejo na deželo. Instrukcije, beda, moralno in gmotno propadanje je njihov kruh, ki ga jedo že nekaj let brez zaposlitve in upanja v lepše dni. Na stotine jih je, siromašnih in potrlih, ko za zelenimi mizami padajo ostre in kričevne besede, da nočejo na deželo, niti ne v hribovske kraje.

Morda pa so to pripravniki? Morda. Tudi ti so mladi, hvala Bogu, mladi po duhu, sveži in prožni, voljni dela, trdega dela, saj so vajeni mizerije, ker so prav tako tri leta blodili

odločati ljudje, ki cinično prehajajo preko ukrepov, ki jih je organizacija izdala v zaščito učiteljskih interesov?

Zato se moramo vprašati: Ali ni bilo dovolj preprirov v 16 letih in ali je potrebno, da se je začelo zopet širiti isto zlo iz Beograda med učiteljstvo, ki si ne želi drugega kakor složno in plodno delo v organizaciji za dosego čim večjih uspehov.

Iz vsega tega je razvidno, da ni bilo prav, ko se je ostalo samo na pol pota v pogledu zahtev celjskega komunikeja iz leta 1933. za ozdravljenje razmer v JUU. V interesu stanu bi bilo, da bi članstvo z novimi pravili radikalno izrezalo to rano iz JUU.

Zlo bomo morali pričeti radikalno zdraviti. Izigravanja in izkoriščavanja je bilo dovolj. Učiteljstvo zahteva popolno ravnopravnost. Boriti se bo moralo pričeti proti hegemoniji in varuštvu, ki si ga prisvajajo poedinci in gotove skupine beograjskih učiteljev nad učiteljstvom iz ostalih delov države — ne izvzemši varuštva, ki si ga prisvaja del beograjskih učiteljev celo na srbijanskim učiteljstvom z juga.

Učiteljstvo bo moralo napraviti konec izigravanju stanovskih interesov.

Take razmere vodijo do tega, da bo moralo učiteljstvo zahtevati popolno samostojnost sekcij, Zvezo edinic, ki bodo same vzele vrhovno vodstvo v svoje roke ter eliminirale vsak vpliv beograjskih učiteljskih skupin.

Vse učiteljsko zlo prihaja iz Beograda od učiteljskih skupin, ki si prisvajajo pravice, katerih jim učiteljstvo nikdar dalo ni, zato pada na nje tudi odgovornost za vse težko stanje in pristranosti, ki prizadevajo danes učiteljstvo.

Borbo, ki jo vsiljuje del beograjskih učiteljev, bo učiteljstvo iz vse države sprejelo, ker mu morajo biti interesi organizacije in stanu več nego nezdrave ambicije gotovih skupin.

Učiteljstvo bo moralo zahtevati nezavisnost sekcij in neodvisnost njihovega vpliva. Zveza sekcij naj elimira kvarne vplive tendencioznih in neodgovornih beograjskih skupin nad organizacijo.

z diplomu v prazni listnici ter iskali instrukcij, kruha in tolažbe... Da, tolažbe je bilo največ. Prazen želodec ali ostanki raznih zastojnih kuhinj — vse to je bilo na dnevnem redu namesto obljubljenega — dežele... Tudi ti niso marali na deželo, v hribe? Mogoče še sedaj nočejo? Kar pogledajte, koliko jih je »na boljšem«! Na prste jih preštejete! In te nekaterne ni bilo treba povečati in govoriti

[Faint handwritten text, likely a signature or note.]

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR-DESNi BREG je zborovalo dne 20. februarja na dekliški narodni šoli v Studencih. Navzočih 70 članov, t. j. 67%.

Tov. predsednik se uvodoma spomni umrlega višjega šolskega nadzornika v pok. Frana Gabrška in smrti tovariša Franca Kerhlska.

Tov. Petrun Josip je predaval o »Gospodarskih prilikah na Pohorju«. V svojih izjavah se je dotaknil potrebe takega študija, orisal je svoj okoliš zemljepisno-geološko in zgodovinsko ter podal zgodovinski pregled gospodarskega razvoja. Glavni del predavanja pa je prikazal sedanje gospodarsko stanje. Predavatelj je mnenja, da je to stanje mogoče izboljšati edino z združništvom in je to skušal dokazati na delu in koristih »Gospodarske zadruge« v kraju. Šola naj bi bila vključena v gospodarsko življenje kraja in naj bi bila — posebno višja narodna šola — stanovska šola. Po predavanju se je razvil prav živahen razgovor, ki je pokazal, da učiteljstvo kritično posmatra današnji gospodarski položaj ter njegovo odražanje v šolskem delu. V razgovoru se je izrazila žela, da bi tov. predavatelj pri prihodnjem zborovanju prikazal gospodarske in družabne prilike tudi statistično, v kolikor ima že zbran material. Tako bi bile zanimive lastninske razmere posestnikov po kategorijah, rentabilnost posestev posameznih kategorij, dolgov, stanovjske razmere in beg z grude. Poudarjalo

VSEBINA:

Za ozdravljenje škodljivih vplivov v JUU. Mladi učitelji nočejo na deželo. Kronika iz banskega sveta. † Gustav Vodušek. Ne besede, dejanja naj govore. † Dragici Beloglavčevi v slovo. Učiteljski pokret: Instrukcijski tečaj. — Iz vodstva mariborske delovne edinice. Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljski pevski zbor. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Inozemsko šolstvo in učiteljstvo. — Novosti na knjižnem trgu.

o množini, da človek res ne ve, ali bi zaprosil za boljše mesto, ali bi ostal v hribih! Sicer zagovarja naš priznani pedagog-strokovnjak g. Gustav Šilih v svojem najnovejšem načrtu za »Reformo praktičnih učiteljskih izpitov« (»Popotnik«, 5-6, 1937.), da naj bi se učiteljski pripravniki nameščali samo na večrazrednicah, ki jih upravljajo odlični šolniki. Tu bi se laže pripravili za preizkušnjo, kakor pa da morajo opravljati posle upravitelja na zapuščenih enorazrednicah, daleč od mesta, delati pri vseh družtvih, poučevati ves dan, pisati ljudem prošnje, pomagati, svetovati itd., itd. — zraven tega pa se še pripravljati in gultiti snov še iz šolske dobe. Kaj bi gospod banski svetnik rekel, ako bi vedel, kako je v takem položaju pripravnikom? Mislim, da bi ubogi pripravniški pari z 855 din mesečnimi dohodki privoščili, da prebije nekaj prvih let na večrazredni šoli, ki pa jih je seveda malo v hribovskih vaseh.

Tako smo nehote ločili »mlade« učitelje v dve grupi: v tiste, ki še niso nameščeni, in v pripravnike, ki so poleg svoje mizerne plače itak potisnjeni v hrib, v našo vas, kjer delajo in ustvarjajo, kot malokateri drugi stan v teh mladostnih letih...

Tretja grupa »mladih« učiteljev, ki jih je imel morda g. svetnik v mislih, je pa ona, ki že ni več pripravniška, ampak je vseeno še mlada. Ti tovariši pa tudi nimajo zavidanja vrednih mest, da bi se lahko kdo spotal ob nje. So pa med njimi tudi taki, ki zaslužijo boljše mesto. Z javnim delom med narodom so si ustvarili položaj, ki je lahko zavidanja vreden, in ni šment, da ne bi zaslužili boljšega kraja... Tudi sveži so, zmožni ustvarjanja in širšega razmaha v trgu ali pa v malem podeželskem mestecu. Hvalevredno je, da je tudi takih lepo številu. Pa tudi zakon o narodnih šolah predvideva tiste z boljšo kvalifikacijo in s posebno sposobnostjo za boljše mesto, kjer se poleg svojega stanovskega dela med štirimi stenami posvetijo tudi delu, ki jim ga narekuje njihov talent.

Mladi učitelji pa kljub napadam še niso izgubili idealizma, tistega nepretiranega idealizma, s katerim je prežet kader mladih, dela in ustvarjanja željnih učiteljev — na deželi in v zadnjih hribovskih vaseh.

dan.

[Faint handwritten text, likely a signature or note.]

se je tudi, da učitelj ne more biti učitelj in svetoalec le gotovega sloja družbe, temveč celote, a najbolj tam, kjer je potreba največja. (Primer: kraj ima 2860 prebivalcev, dobra polovica bajtarjev in delavcev, okoli 20 odstotkov posestnikov z nad 100 orali, okoli 25 % posestnikov s pod 100 orali). V razgovoru so posegali tovariši: Kaukler, Vrane, Zorn, Petrovič, Firm, Stopar, Seško, Ledinek in predavatelj sam.

Poverjanik za US je poročal o dosmrtnem zavarovanju pri US, nakar je pristopilo 23 novih članov, tako je sedaj včlanjenih 56 % članov učiteljskega društva.

Situacijsko poročilo in važnejše dopise je podal tov. predsednik. Čestital je tudi onim srečnim tovarišim, ki so v zadnjem času napredovali.

Prihodnje zborovanje bo v aprilu, predaval bo tov. Kašper o gospodarskih in družabnih prilikah na Dravskem polju.

Petrovič Šimon, Ledinek Miloš, predsednik, tajnik.

Kdor mnogo misli, ni sposoben za strankarja. Nitsche.

† Gustav Vodušek

Dne 17. t. m. ob 20. uri je umrl v Trbovljah šolski ravnatelj v pokoju gospod Gustav Vodušek, ki je bil obenem tri desetletja okrajni šolski nadzornik za srez Brežice, Sevnica, Kozje in Laško ter župan trboveljski. Pokojni g. Vodušek je bil markantna osebnost, okoli katerega se je dolgo dobo sukalo vse javno življenje naše največje rudniške občine, mož, ki so ga dicile izredno velike sposobnosti in vrline kot vzgojitelja, organizatorja in upravnika.

Rojen je bil 17. julija 1859. v Vitanju pri Celju. Obiskoval je gimnazijo v Celju, učiteljskišče pa v Mariboru. Kot mlad, idealen učitelj je nastopil svojo prvo službo v Teharjih. Z ozirom na svoje odlične sposobnosti je postal, komaj 23 let star, že nadučitelj na šoli v Globokem pri Brežicah. Od tam je bil premeščen v Hrastnik, a iz Hrastnika kot nadučitelj v Trbovlje-Vode in odtod v Trbovlje-trg, kjer je služboval 32 let kot ravnatelj deške in dekliške šole, in sicer od 1. okt. 1892. do 30. junija 1924., ko je stopil v pokoj. Vsa njegova službena doba je znašala skupno 45 let, kar je nekaj izrednega.

Meseca junija 1924. l. so objavili časopisi imena tistih državnih uradnikov iz učiteljskih vrst, ki jih je prosvetno ministrstvo upokojilo po čl. 141., ker so dovršili v tem letu 65 let starosti. Med temi je bil tudi rajni g. Gustav Vodušek.

Kako plodonosno je bilo pokojnikovo delovanje na šolskem polju, je razvidno že iz tega, da je on kot okrajni šolski nadzor-

nik z vso svojo ljubeznijo in močnim vplivom skrbel za graditev novih šol. Kakor gobe po dežju so rasle nove moderne šolske stavbe. V Voduškovem področju se je zgradilo nič manj kot 46 šolskih poslopij, ustrežajočih vsem pedagoškim in zdravstvenim predpisom. Vzoredno z graditvijo novih šolskih stavb se je dvigal tudi šolski pouk v njegovem rajonu. Pač zlata doba razvoja slovenskega šolstva! V tistih časih, ko se je naš narod prebujal iz stoletne letargije, se je nadzornik Vodušek na odločilnih mestih z vso odločnostjo in izredno diplomatsko spretnostjo zavzemal za uvedbo slovenskega pouka na šolah, kjer se je takrat poučevalo izključno v nemškem jeziku. Velenemskim avstrijskim krogom to seveda ni bilo všeč, vendar pa je šolska oblast njegove vztrajne in pametne nasvete upoštevala ter dovolila pri pouku v šolah uvedbo slovenščine.

S svojimi zvezami je dosegel, da ni bilo v Trbovljah med svetovno vojno političnih preganjanj, kakor po drugih krajih. Leta 1905. je bil namreč izvoljen za župana trboveljske občine ter jo vodil z največjo previdnostjo do prevrata, kasneje pa več let kot gerent v jako razburkani povojni dobi. Imel je pri oblastih velik vpliv ter je vedno dosegel uspehe bodisi osebnih, socialnih ali gospodarske narave. Leta 1928. je bil zopet z veliko večino glasov izvoljen za župana v Trbovljah ter ostal na tem položaju do meseca maja leta 1934., ko je zaradi bolehnosti prostovoljno odstopil in se umaknil iz javnega življenja ter se popolnoma posvetil svoji ljubljeni družini. S ponosom je lahko zrl nazaj na svoje javno delovanje, na velike uspehe, ki jih je dosegel, posebno kot šolski nadzornik in župan. Dvig narodnega šolstva, ustanovitev združene elektrarne in zadrudne posojilnice, nadalje ustanovitev meščanske šole v Trbovljah in zgraditev velikega modernega poslopja za njo, kakor tudi nova klavnica in hladilnica, novi tržni prostor in nešteto drugih javnih naprav, so plod njegovega neumornega truda. Nastala bi cela knjiga, če bi hoteli količkaj podrobneje popisati javno delovanje Voduškov. Blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj je odklokal tega velezaslužnega moža za njegove vsestransko bogate uspehe na narodno-kulturnem in gospodarsko-političnem polju z redom Belega orla, z redom Jugoslov. krone in z redom sv. Save IV. stopnje.

Ime Gustava Voduška se bo ohranilo v trajno lepem spominu ne le v Trbovljah, temveč tudi v splošni slovenski kulturi in politični zgodovini. Slava mu! J. P.

Ne besede, dejanja naj govore ...

Slovenskim umetnikom nikdar ni bilo v življenju z rožicami poslano. V življenjsko pičlo odmerjenih razmerah so morali kovati svojemu narodu ime in zgodovino.

A ko so trudni umirali, takrat se je narodovo srce razsolzilo, duša pokala in s slavo ter s častjo so bili izročeni njihovi zemeljski ostanki materi slovenski zemlji v hladen obem. Pokopani so bili v blesku, kot njihovi petični sobratje; govor, pesem, cvetje, jok in pogrebščina. V življenju preganjani, jezično okrcani, zasramovani, da celo za tužce označeni, jih je domovina sedaj ko je duh zastal, jela smatrati za svoje.

Nedavno je omagal spet eden izmed velikih slovenskih umetnikov, učitelj Emil Adamič.

Učiteljski stan je dal slovenski glasbeni kulturi veliko krepkih oračev — tako aktivnih (tvorcev), kot reproduktivnih (izvajalcev). Saj so se melodije prve slovenske operete »Belin« izlile iz peresa učitelja Zupana iz Kamnika.

A najvidnejši reprezentant je bil E. Adamič, ki je prav gotovo zalegal za vse, saj je napisal mnogo nad 300 del (natančno koliko niti sam ni vedel!) v vseh mogočih glasbenih oblikah: klavir, orkester v različnih zasedbah, soli in glavno njegovi področje: zbor!

Če je res kar sem trdil v uvodu, da mi šele po smrti dajemo umetniku to kar je njegovega in hočemo imeti tudi mi kar je našega, potem povejmo učitelji odločno, da je Adamič bil in ostane le naš.

In kaj naj storimo?

Spomenik pustimo drugim, ta bo iz bron! Sedaj ko polagamo še nezaključeno, a vendar prebogato Emilovo deščino med zaklade naše kulture, bi mu ne mogli naše hvaležnosti izkazati na lepši način, kot da se

osnuje v UPZ, ali iz vrst slovenskega učiteljskega sploh — poseben odsek, ki naj si zada nalogo, zbrati (to bo najtežje!) in izdati v tisku njegovo izbrano delo.

Če bi se dobilo (in upam, da bi se!) le 500 naročnikov za njegovo izbrano delo, ki bi se potom subskripcije obvezali plačevati po 50 din letnega prispevka, bi imeli v 5 letih najbogatejšo njegovo zbirko pred seboj. Če uspevajo druge založbe v veliki meri z učiteljskim denarjem, je prav gotovo dana tudi možnost, da uspe to podjetje, ki bi bilo nam v ponos, Adamiču pa bi se izpolnila želja, ki jo je nosil vsa zadnja leta v srcu.

Vzel sem 5 let, torej 5 knjig oblike »Zborov« (5 zato, ker tudi v njegovem glas. ustvarjanju zasledimo pet ustvariteljskih epoh!).

Prva knjiga naj bi imela za uvod obširno znanstveno študijo o njem, nekaj faksimiliranih tekstov, risbo glave, rok, fotografije rojstne hiše, Kamnika, Trsta, klavirja, delovne sobe njegovih učiteljev, njegovih del, pogreba, groba itd. Nato pa strokovnjaško urejene zbere, samospeve, klavir itd. (To bodo že strokovnjaki znali, saj jih imamo tudi v vrstah učiteljev za svojo potrebo več kot drugi stanoviti!)

Najtežja naloga, mislim da težja kot zbrati denar, pa čaka odsek, ki naj dela zbere. Adamič je bil tako plodovit, da mnogokrat niti svojega starejšega dela sam ni poznal. Poleg tega pa so njegova dela raznešena po vseh mogočih arhivih glas. združenj širom domovine ter po arhivih privatnikov. — Pa z dobro voljo gre vse, posebno če izpolnjujemo željo pokojnika, če delamo sebi v ponos ter domovini v čast.

Mahkota Milan.

† Dragici Beloglavčevi v slovo

V Sv. Vid si prišla s smehljajočim obrazom. Kdo bi si bil mislil, da so se smehljale pač le Tvoje ustnice, ni se pa moglo nasmeh-niti tudi srce... Kako bi se bilo smehljalo, ko je pa slutilo Tvoje mlado cvetoče telo neizbežen korak strašne smrti.

Zvenela si, rožica Slovenskih gor. O neusmiljena smrt, zakaj si ubila našo Dragico, zakaj ubijaš tiste, ki bi še tako radi živeli in delali? Kdo nam bo odslej pisal šolske igrice, kdo izlival v verze bol in radost, kdo slikal naše ljubke haloške griče.

Kdo?

Dragica nikdar več!

Nikdar več, kajti njena usta so onemela, njene lepe oči so se zaprle za večno, nikdar več ne bodo občudovalle sončne šentvidske ravnine.

Mnogo si govorila o smrti. Sama si si postavila nagrobni napis. Toda iz Tvojih besed smo zaznavali le eno: željo, še živeti, živeti in delati! Ni Ti bilo dano! Odšla si, čista in lepa; mi smo ostali, sami, žalostni, potrti.

Podjavoršek Tončka.

Učiteljski pokret

Instrukcijski tečaj

Posamezne delovne edinice so že pričele z delom, ki kljub začetnim težkočam lepo napreduje. Posebno močno edinicu je v ptujškem srezu organiziral tov. Segula. Steje deset članov, ki so za lažje in temeljitše študiranje gospodarskih in socialnih prilik v srezu razdelili svoje delovno področje v več karakterističnih okrožij. Obenem so se na šolah lotili psihološkega proučavanja otrok. Njihov postopek je popolnoma pravičen, saj bodo na tak način najlaže in vendar najbolj zanesljivo ugotovili, kako vpliva otrokovo okolje, predvsem gospodarske in socialne prilike, na njegovo duševno rast. Ptujška edinica naj bo vzpodbuda za vse one, ki iz kakršnihkoli vzrokov še niso začeli z intenzivnim delom.

Matična edinica v Mariboru se je odločila v smislu sklepa božičnega sestanka, da priredi v velikonočnih počitnicah instrukcijski tečaj. Natančni datum in podrobnejši spored bosta objavljena, ko bo urejena tehnična plat prireditve. Tečaj ima predvsem namen, razjasniti nekatere nejasnosti, ki so se morda pojavile med našim delom, nakazati podrobnejše smernice za delo v bližnji bodočnosti ter uvesti člane v tehniko in metodo našega dela.

Tečaj naj bi trajal dva dni. Prvi dan naj bi bil posvečen metodiki dela pri študiju va-

si, drugi dan pa praktičnemu psihološkemu raziskavanju otrok. Ako ima kdo izmed članstva še kak predlog glede organizacije tega instrukcijskega tečaja, naj ga takoj sporoči. Vodstvo mariborske delovne zajednice mu bo hvaležno zanj.

Udeleženci tečaja bi se morali za tečaj nekoliko teoretično pripraviti, posebno kar se tiče psihološkega raziskavanja otrok s testi. V to svrhu priporoča vodstvo M. d. e. članom, da preštudirajo do tedaj sledeče knjige, oz. razprave:

1. Binet-Simon: Izpitivanje i merenje inteligencije kod dece. (V cirilici.)

2. Zlatko Špoljar: »Savremena škola«, god. II., br. 3, 1928.

Obe deli lahko preskrbi Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani, pa tudi Nakladna knjižara Breyer v Zagrebu, Masarykova 5.

3. Dr. Branislav Krstić: Izpitivanje inteligencije po Binet-Simonovi metodi. Prosvetni glasnik iz l. 1924.

To razpravo bo najlaže in brez stroškov dobiti, saj ima Prosvetni glasnik vsaka šola.

Vsa nadaljnja navodila daje vodstvo Mariborske delovne edinice.

Iz vodstva mariborske delovne edinice

1. Vodstvo Mariborske delovne edinice ponovno poziva člane Učiteljskega pokreta, da resno poagitrirajo za letošnje knjige Slovenske šolske matice. Nikakor ne smemo dopustiti, da bi zaradi premajhnega zanimanja izšla Vrančeva knjiga kakorkoli okrnjena. Izide naj v celoti, kakor si jo je zamislil avtor. Saj je knjiga eno izmed redkih praktičnih del v slovenski pedagoški literaturi. Nam bo pri našem delu lahko vedno uspešno služila. Knjiga ni nastala iz golega teoretizi-

ranja, temveč izhaja iz realnih potreb slovenske šole.

2. Okvirni načrt za študij šolskega okoliša je razmnožen in razposlan večini pokretašev. Kdor ga še nima, naj ga naroči pri tajniku M. d. e. tov. Milošu Ledineku, Tezno-Maribor. Priloge k načrtu (tabele) iz nepredvidenih razlogov še niso razmnožene. To se bo storilo v najkrajšem času in jih interese prejemajo naknadno.

Splošne vesti

NOV UČITELJSKI LIST

V Zagrebu je pričel izhajati nov učiteljski list »Hrvatski učiteljski dom« kot nadaljevanje (XIV. letnik) lista, ki ga je že svoječasno izdajalo hrvatsko učitelstvo. List je pričel izhajati kot reakcija na rovarjenje, ki je pričelo v JUU s strani gotove skupine beograjskih učiteljev, ki skuša begati učitelstvo po savski banovini in rušiti temelje zdrave neodvisne stanovske linije, za katero se je učitelstvo izreklo na sarajevski skupščini JUU in za katero je tako odločno manifestiralo na novosadski skupščini. Hrvatsko učitelstvo ima z listom namen, pospešiti zdravo delo in zdravo smer učiteljstva. Zanimivo je, da so zahtevali ustanovitev lista mladi hrvatski učitelji na »Učiteljskem tednu« v Zagrebu od 3. do 9. jan. t. l., na katerem so ustanovili »Zadrugo Ivan Filipović« za izdajanje knjig in pomoč učiteljstvu ter za osnivanje lista. List je urejevan popolnoma z namenom, propagirati proučevanje in delo za kmetijski narod. Urednik mu je predsednik sekcije JUU za savsko banovino tov. Franjo Marinić. List izhaja polmesečno, t. j. 1. in 15. v mesecu. Predsednik sekcije JUU tov. Marinić piše v članku »Krenimo novim putem« o cilju sledeč: »Položiti čvrste temelje učiteljski organizaciji, zboljšati socialni, materialni in pravni položaj hrv. učiteljstva in težko stanje šolstva in prosvete ter pravilno pojmovanje nacionalizem, t. j. služenje narodu in razvijanje narodne kulture in bratskih odnosov med srbskega in slovenskega učiteljstva nam morajo biti v teh težkih dneh kažipoti pri našem prosvetnem delu.« Podpredsednik JUU tov. Stjepan Kranjčević piše v dnevnem članku »Človek«: »Diven je človek, kadar je — pravi človek! Kadar ga krase one vrline, ki tvorijo človeka, pravega človeka... Zavoljo ničevega dobička, radi nevednega naslajanja, zaradi ničevih nakitov, so pripravljeni ljudje pustiti vse ono, kar dela človeka za človeka, pripravljeno so postati plašljivi, petolizci, puštni vrste borce za resnico in pravico, okretni hrbiti pravični stvari in pristati na največje nasilje in nepravičnost. Zaradi uspeha se pogazi vse!... Ako kdo, mora učitelj ostati pravi človek!« Med »Potrebni knjigami« navaja literaturo, ki uvaja učitelja v kmečke probleme.

— Pavšalne obdolitve. »Slovenec« od 23. februarja prinaša v rubriki »Kaj pravite« tudi nekako namigavanje, da so številni učitelji l. 1933. in pozneje do srede l. 1935. denuncirali kmečko in mestno prebivalstvo na debelo, češ da so protidržavni elementi. — Takih pavšalnih obrekovanj smo sicer že vajeni, toda jih prav takoj v svojo doslej odklanjamo. Navesti konkretne primere in pokazati nanje bi bilo možato, toda zakaj, ko pa so pavšalne obdolitve cenejšje.

— Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani se bodo v pomladanskem roku začeli v petek 9. aprila 1937. ob 8. uri dopoldne. Kandidatje naj svoje pravilno opremljene prošnje za pripustitev k izpitu vložijo uradnim potom pravočasno tako, da bodo vsaj do 3. aprila v rokah izpitnega odbora, sami pa naj se zglašijo pol ure pred začetkom izpita v direktorjevi pisarni. Zakasnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni rok v oktobru 1937.

Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala. — Ravnateljstvo.

Nad vse higienično in praktično je obložiti mize, kredence, stole etc.

z namiznim linolejem

Namizni linolej je neprimerno trpežnejši od voščenega platna in njega čiščenje je že enostavnejše.

Ko boste za novo sezijo pisali tvrdki A. & E. Skabernè po nove vzorce za pomladne plašče ali obleke, zahtevajte tudi vzorce namiznega linoleja.

Manufakturna veletrgovina A. & E. Skabernè, Ljubljana

— Zaupanje v denarne zavode se polagoma vrača. Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so znašale vloge pri 29 slovenskih hranilnicah dne 31. decembra 1936. 999.792.593 din, torej skoro 1 milijardo dinarjev. K temu znesku je še treba prišteti obresti za leto 1936., ki se bodo pripisale v teku prvih mesecev l. 1937. in ki znašajo približno 38 milijonov dinarjev. Potem bodo znašale vloge približno 1038 milijonov dinarjev. V primeri s stanjem 31. decembra 1935. so narasle vloge pri 7 hranilnicah, število vlagateljev v tekočem računu pa celo pri 11 hranilnicah. Skupno število vlagateljev je znašalo 138.439. Na vsakega 8. prebivalca dravske banovine odpade torej 1 hranilnična knjizica. — V decembru 1936. so narasle skupne vloge pri 9 hranilnicah. Vloge na knjizice pri vseh hranilnicah so narasle v decembru za 845.201 din. Te številke dokazujejo, da se zaupanje v hranilnice in v denarne zavode sploh polagoma zopet vrača, od česar bo imelo korist celokupno naše gospodarstvo.

Najbolj zadolžen je oni, ki ne ve, kaj je sebi dolžan.

— Poizkusna in ne vzorna šola. Pri nas je srbohrvatski izraz »ogledna škola« preveden v »vzorna škola«. Ta prevod je napačen. »Ogledna škola« je »Poizkusna šola« in ne vzorna šola.

ZENE VEDO ZA ČAR LEPIH LAS...

Nobena žena ne bo pozabila, ako je »one« občudovala njene lepe lase. Vedno zopet bo hotela to slišati in bo storila vse, da ostane v njegovih očeh lepa! Ako negujete Vaše lase z Elida Shampooom, ostanejo vedno bujni, mehki in sijajni, dajo se lahko in lepo česati, a kodri drže dalj časa.

Osebne zadeve

— i Upokojeni so učitelji(ce): Kalan Antonija iz Trbovelj, Gomišek Ljudmila iz Vidma ob Savi, Kocijančič Ivan iz Ljubljane, Vudler Rudolf iz Petrovc, Voglar Franc iz Celja.

Tudi Vi boste kupili Vaš pomladni plašč pri PAULINU v Ljubljani, Kongresni trg št. 5,
ki nudi cenj. učiteljicam poleg ogromne izbire najlepših modelov tudi na mesečno odplačilo najnižje cene!

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

— **Lojze Bratuž umrl.** Po poklicu je bil učitelj, po srcu zaveden Slovenec. Zaradi tega je bil v Italiji kazensko premeščen, kasneje odpuščen iz službe, preganjan in tepen. Zadnje čase se je udeleževal kot zborovodja in organist. Na sveti večer je igral v Podgori pri Gorici na orgle slovenske božične pesmi. Za ta »zločin« so ga fašisti pretepli in so ga prisilili, da je izpil veliko količino ricinaga in strojnega olja. Moral je v bolnico in je dolge tedne nihal med življenjem in smrtjo. Umril je te dni za posledicami zastrupljenja. (»Slovenec«, 19. II.)

— **Šole ob meji.** »Mariborski večernik« od 17. II. prinaša uvodnik Pismo s Kozjaka. Iz tega posnemamo tele misli: Na Kozjaku so večinoma enorazrednice. Ob meji pa je vendarle zelo potrebna čvrsta nacionalna vzgoja, ki bo temeljita le, če bo mogel učitelj tej vzgoji posvetiti dovolj pažnje, kar pa je mogoče le tedaj, če ni njegov oddelek prenatrpan in če je njegov vzgojni postopek strogo individualen. V obmejnem ozemlju ne bi smelo biti enorazrednic, v večjih krajih pa ne dvorazrednic. Vse enorazrednice naj se razširijo in naj se nastavijo oni abiturienti, ki so danes po 15 letih študiju na cesti.

— **Učitelji se branijo učiteljskih mest v hribih.** Tako se je nekdo izrazil na banovinskem zasedanju. Učiteljski abiturient piše nato v »Mariborskem večerniku« od 19. II.: Ta trditve je precej smešna. Kako radi bi šli tudi v zadnji hribovski kraj, ko bi nas le nastavili. Dobro se zavedamo, da ne živimo več v časih, ko se je lahko izbiralo po mili volji.

— **Ob priliki nadziranja šole v Kamniškem srezu** po referentu v ministrstvu prosvete piše zadnja številka »Pohoda« in po njem »Mariborski večernik« od 20. II.: V nekem kraju v nižjem razredu je pregledoval zvezke ter naletel na nalogo o blagopokojnem kralju. Toda glej grozo in strah, na svoje največje presenečenje je ta gospod našel, da so otroci v svojih nalogah pisali kralj Mučenik z velikimi začetnicami, kar ga je tako zrevoltiralo, da je nahljil dotično učno moč, češ da je tak pravopis po Brezniku nepravilen ter se mora v bodoče pisati z malimi črkami. List še dodaja:

»...«

— **Učiteljstvo in zastuge.** V »Jutru« od 17. II. je izšla ocena o nastopu »Trboveljskega slavčaka«. Tu stoji med drugim: Kakor ima naš učiteljstvo skoro glavno zaslug, da smo dobili tudi Slovenci leposlovno mladinsko literaturo, katere začetki segajo komaj dobrega pol stoletja nazaj, tako je tudi naravno, da se je učitelj začel udeleževati tudi na polju glasbene — predvsem pevske — mladinske literature. V Emilu Adamiču, ki je v svojih pevskih in orkestralnih delih pokazal neizčrpno bogastvo svojega tvornega duha, je naša slovenska mladinska pesem do sedaj svojega največjega ustvaritelja. Nemalo zaslužno za iniciativno Adamičevo delo na tem področju pa ima »Trboveljski slavček«; njega je njegov dolgoletni vodja Šuligoj spravil na višino, ki jo priznava tudi že mednarodni glasbeni svet.

— **Maribor naj pride v I. draginjski razred,** to je zahtevalo 14 stanovskih organizacij iz Maribora, ki so vložile na narodno skupščino posebno spomenico. (»Slovenec«, 18. II.)

— **Šolske razmere v Šmihelu pri Novem mestu.** Šol imamo v fari toliko, da jim človek še imena ne ve. Otroški vrtec, 4 osnovne, dekliško meščansko, privatno trgovsko, gospodinjstvo in kmetijsko na Grmu — samo še univerza nam manjka. Pa še imenitnejše je to: Na deški šoli v Šmihelu smo imeli lansko leto za dobrih 130 otrok z veroučiteljem 8 učnih moči, na M. Slatniku pa za 200 otrok dva. Letos imamo za 200 otrok v Birčni vasi 3 zdrave, pri sosedovih onstran Krke pa umetno »klanfajo« razrede, da morejo vse učiteljstvo zaposliti. Veroučitelja pa sta za vse šole 2, ki sta za svojih 48 ur šole kot dva občinska reveža odvisna od milosti vsakokratnega župana. (»Domoljub«, 17. II.)

— **Zadnja številka (3) »Samarijana«** (Priatelj bolnikov in vseh trpinov) prinaša prispevek neke učiteljice, ki pravi: »Naše učiteljstvo je tako brezversko vzgojeno, da je žalost! Kakšna je šolska mladina! Ali še kdo vzdigne klobuk, ko sliši Zdravo Marijo zvoniti?«

— **Šolske razmere v Rusiji.** Ruski komisar je po 18 letih ugotovil, da imajo sovjetske učne knjige za zemljepis na srednjih in visokih šolah 385 hudih napak. Zato so morali zemljepisno učno knjigo, ki jo je napisal Ivanov za 6. razred na 164 mestih popraviti. »Fizikalna geografija USSR« je potrebovala 61, »Gospodarska geografija« pa 121 popravkov. (»Mi mladi borci«, št. 23.)

— **Glede šolskega poslojpa v Murski Soboti** dodaja še »Murska krajina« od 21. II.: Ako se vprašanje novega šolskega poslojpa ne da premakniti z mrtve točke, potem naj oblast rajši šolo zapre, ker resnici na ljubo

povedano, ljubši so nam zdravi in nevedni otroci, kakor izobraženi in bolehn.

— **Učiteljstvo ima na želodcu »Gorenjec«**, kot malokateri list. V svoji predzadnji številki je obdolžil 2 učitelja, da sta za pust odnesla svetilko izpred razpela v Trziču. V številki od 20. II. pa prinaša v tem pogledu 2 popravka, učiteljev Kusa Viljema in Krašne Zmaga, kjer se izkaže, da so bila vsa namigavanja iz trte izvita. Popravek, ki ga je poslal tov. Kus, se glasi: Podpisani sem obiskal na pustno nedeljo svojega tov. Krašnja, učitelja v Zg. Dolini, ker je imel istega dne važno pedagoško predavanje. Z večjo družbo sem se okoli 8. ure zvečer vračal domov in si svetil z električno žepno baterijo. Torej se nisem vračal ne s krokarsko družbo in nisem imel ničesar opraviti s svetilko pri razpeli, ker sem imel lastno in dobro luč, in nisem na račun Križanega ničesar govoril, ker nisem od vzemku kake svetilke ničesar vedel ne slišal. Podoben popravek je poslal tov. Krašnja. »Gorenjec« ne pravi na to ne bev ne mev.

— **Šolske razmere v Sv. Kungoti.** Šola ima tako vodo, da so nekateri skrbni starši prepovedali svojim otrokom piti vodo iz šolskega studena. Šolsko poslopje je prava spaka v stavbinskem pogledu, pa še ta ima premalo prostora. Otrok je za pet razredov, učna prostora pa samo dva, tako da morata imeti 2 razreda pouk popoldne. Sedaj imamo 4 razrede in samo 3 učne moči. (Po »Slovenec« od 21. II.)

Učiteljski pravnik

— **§ Vprašanje: I. F. iz L.** Ali se zaračunavajo davki in sploh odtegljaji v mesecu, ko je treba odvesti prvo povišico pok. sklada, po starih ali po novih prejemkih?

Odgovor! Davek in odtegljaji se zaračunavajo vselej od zneskov, ki pripadajo za dotični mesec ne glede na to, ali se kaj odtegne za pok. sklad ali ne.

— **§ Vprašanje: V. O.** Koliko znaša rodbinska doklada za otroka, ako sta mož in žena v državni službi, a ne službujeta v istem kraju? (ne živita skupaj).

Odgovor! V takem primeru pripada rodbinska doklada v smislu čl. 7/1 uredbe o osebnih dokladah po čl. 5. v III. drag. razredu a 110 odnosno 120 din (glej Roč. kat., str. 94 in 93).

— **§ Uporaba šolskih poslojpa v izvenšolske namene.** Nekateri šole še vedno obremenjuje občine s svojimi pisarnami, društvi in na razne druge načine, dočim šolam primanjkuje učilnic in stanovanj za učitelje. Opozorjamo šolske upravitelje na tozadevno razsodbo upravnega sodišča v Celju, št. 399. A 58/31-10 od 20. januarja 1932., ki v konkretnem primeru izjavlja: »četudi bi obstajala kaka pogodba, bi z ozirom na § 36. zakona o narodnih šolah prišla ob veljavo«. Po tej načelni razsodbi in tolmačenju § 36. zakona o narodnih šolah, se lahko sleherni šola razbremenijo na kakršnikoli servitutnih pravicah. Podrobna pojasnila se dobe potom »Učiteljskega tovariša«.

Naša gospodarska organizacija

— **g Zadrudnikom Učit. samopomoči.** Neugodna, vlažna zima in hripta sta nam v februarju 1937. odvzeli 8 zadrudnikov, in sicer: Debelak Miha, Bled; Hiti Josipina, Dob; Hren Karolina, Maribor; Beloglavec Draga, Sv. Vid pri Ptuj; Medved Olga, Ljubljana; Vodušek Gustav, Trbovlje; Blagojevič Bogoljub, Kragujevac; Plohl Helena, Ljubljana. Zaznamek: 406. do 413. smrtni primer. Članski prispevek znaša za samske zadrudnike po 41 din, za zakonske pare po 81 din. V teh dneh smo razposlali vsem zadrud. položnice za nakazila na ovitku označenih zneskov. **Vljudno prosimo, da pohitite z nakazili!** Zadrudna uprava izplača ali nakaže pripadajočo posmrtnino takoj po prejemu potrebnih listin. Posebno velja ta naša prošnja tistim zadrudnikom-zamudnikom, katerim smo poslali opomine za zaostanke od več mesecev. Zadrudna uprava je izplačala v januarju in februarju 1937. za posmrtnine in podpore iz podpornega sklada okrog 200.000 din. To so visoki zneski! Zato prosimo za Vaša nakazila.

— **g Zaupnikom Učit. samopomoči.** Zadrudna uprava je sestavila sezname zadrudnikov US za vse srece in posamezna učiteljska društva, kratko poročilo o delu in uspehih US in izpisek sprejemnih pristojbin. Tem listinam smo dodejali zadrudna pravila in tiskovine za nabiranje novih prilagancev. Take pošiljate smo naslovili na naše zaupnike po vseh srezih in učiteljskih društvih dravske banovine. Vse te naše dobre prijatelje vljudno prosimo, da na zborovanjih, sestankih ali drugih ugodnih prilikah opozore s svojo vplivno besedo vse tiste tovariše in tovarišice, ki še ne poznajo naše zadrude, na velike in tovariške dobrine, katerih so deležni le zadrudniki US. Naša zadruga se je razvila,

okrepila in prispela v dobo res lepih uspehov le po veliki vnemi in vztrajnosti naših dobrih in zvestih zaupnikov. Zadrudna uprava je prepričana, da se bodo vsi prejemniki odzvali naši prošnji z uspešno agitacijo. Več sodelavcev, večji bodo uspehi, močnejša bo zadruga, večjih dobrin bodo zadrudniki deležni! Vsem zaupnikom in pospeševalcem US: Priručna hvala!

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

— **p Glede turneje učiteljskega pevskega zbora** smo prejeli iz vseh krajev zelo ugodne odgovore. Zato je 21. t. m. tajnik PZ tov. Cerut Silvester odpotoval, da podrobno organizira vse predpriprave. Kakor nam danes sporoča iz Borova, je tvrdka Bat'a, posebno njen direktor g. Tomo Maksimović, zelo naklonjena zboru in bodo člani zbora ves čas gosti tovarne. Vso skrb in delo pa neumorno podpirata naša ožja rojaka gg. Gorenšek in Grbec, glasbena učitelja v Borovu.

Mladinska matica

— **mm Prvo številko »Našega roda«** je poslala uprava nekaterim šolam na ogled. Šole, ki niso naročile nadaljnjih števil, prosimo, da da nam list vsaj vrnejo, da lahko z njimi postržemo poznejšim naročnikom, ker nam je prva številka že pošla.

— **mm Ob priliki II. slovenskega pedagoškega kongresa v Ljubljani** bo tudi razstava slovenske mladinske knjige, pri kateri bo sodelovala tudi Mladinska matica.

— **mm »Slovenec« od 23. II. piše:** »Naš rod« (4. števil.) je namenjen predvsem ljud-

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

— **JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO** bo zborovalo v soboto, dne 6. marca ob 10. uri v narodni šoli v Krškem s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročila referentov. 3. »Kovne zadruge v Srbiji«, predava tov. Jurančič. 4. Slučajnosti.

Odbor.

— **JUU — SRESKO DRUŠTVO V SLOVENSKI BISTRICI** ima svoje redno zborovanje v soboto dne 6. marca t. l. v Slov. Bistrici na deški narodni šoli ob 10. uri dopoldne. — Tovariši(ce), bodite točni in polnoštevilni! — Oni trije, koji so še na članarini v zaostanku, naj do tega dne poravnajo svoje obveznosti. — Odbor.

Poročila

— **JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO MARIBOR-LEVI BREG** je zborovalo 12. decembra 1936. v krčevinski šoli. Navzočih 74 članov (-ic), t. j. 80 %, odsotnih 17, od teh je odsotnost opravilo 11.

Po uvodnih formalnostih se je tov. predsednik v obširnih besedah spomnil prekmalu umrlega največjega sodobnega slovenskega skladatelja tov. Emila Adamiča ter 30 letnice smrti »goriškega slavčaka«, preroka in trpina, pesnika Simona Gregorčiča. Spomin obeh so zborovalci počastili s 3 kratnim klicem: slava!

Nato je tov. predsednik podčrtal pravilno pojmovanje tovarištva, in sicer kot je vsa leta svojega društvenega predsedovanja opetovano odkrito naglašal: Tovarištvo ne sega le v družbo, marveč se zrcali posebno še v vsem našem delu — v šoli in izven šole! Povsod enaki, povsod požrtvovalni, nikjer izjem na račun drugega. — V znamenju takega tovarištva sem in bom vodil, vračal vam zaupanje za zaupanje! Pričakujem in zahtevam, da to medsebojno zaupanje, ta sporedno s službeno vestnostjo spojena tovariška zvestoba prešine vse in nas preko vseh morebitnih razlikovitosti — medsebojno sklene prav vse! Le potem bo naše društvo, naša celokupna stanovska organizacija močna in ugledna stanovska zajednica.

Sledilo je situacijsko poročilo in objava dopisov, pri katerih so bili sproti k posameznim stavitelj in sprejeti potrebni sklepi. Na predlog tov. Sarđoča bo društvo za Gregorčičev spomenik prispevalo 100 din. Izstop iz društva ozir. JUU so prijavi: tov. Čujnik Mirko (iz gmotnih razlogov), tov. Leskovar Anica in tov. Božič Anton. Tov. predsednik obžaluje te tri izstopne in želi, da se izstopivši čimprej vrnejo. Apelira se dalje na pridobivanje podpornih in ustanovnih članov JUU, na pristop zadrudnikov UT. Zborovalci z odobravanjem pohvalijo korake glede dovoljevanja bolezenskih dopustov učiteljstva. Obravnavani so bili še vsi ostali dopisi ter v proučevanje in poročanje odstopljeni pristojnim društvenim funkcionarjem.

Ker je napovedani predavatelj (O češko-slovaški) danes zadržan, je tov. predsednik članstvo seznanil z velevažnim gibanjem in delom mlajšega učiteljstva pod imenom »Uči-

ski šoli. Spise in povesti ilustrirajo naši umetniki in s tem pomagajo tekstu do plastične podobe. Ivan Pregelj je lepo navezal misli na lastno zgodbo o razglednici. Ivan Primožič je v »Prezvetni hruški« osmešil njegovega skopega lastnika, France Bevk je spisal lepo črtico o dobrem delu, Niko Pirnat pa prikazuje kiparjevo delo od modela do kipa. List ima seveda še mnogo zanimivosti. Ilustratorji so Marja Tratnikova, France Mihalič, Tone Kralj, Ivan Uršič.

— **mm Klopčičevo »Uspavanko«** in nekatere uganke, objavljene v letošnjem »Našem rodu«, je uglasbil mladi slovenski komponist Pirnik.

Šolski radio

— **r XXI. teden. Torek, 2. marca** bo predaval g. Vinko Möderndorfer: »Živali v ljudski veri Slovencev, II. del«. Narodni pogo- vori o govedu in drugih domačih živalih. Predavatelj bo določil zopet 2 nagradi za najboljši jezikovni nalogi. Rešitve je poslati na JUU, Frančiškanska ul. št. 6, odsek za šolski radio, II.—III.

V petek, 5. marca bo pokrajinska oddaja nar. šole St. Vid nad Ljubljano. Razpored:

I. Nagovor učenca višje narodne šole.
II. Govor učiteljice gdč. Minke Žirovnikove.

III. Petje mladinskega pevskega zbora, sestojčega iz narodne in meščanske šole pod vodstvom učitelja g. Maksa Jovana:

1. Matija Tomc; 3 narodne za mladinski zbor:

- Travniki so že zeleni;
 - Dolenjski furmani;
 - Srece je žalostno.
- Stanko Premrl: Jezus rože je sadil.
 - Josip Vrhovšek: Kmečka molitev.
 - Gustav Ipavci: Slovenec sem. I.—III.

— **r V kmetijskem radiu** bodo v nedeljo, 28. februarja ob 17. uri: Kmečki gospodarski pomenki.

teljski pokret«, pri katerem smo dolžni sodelovati vsi. Prešel je nato na 6. točko dnevnega reda: Razgovor o pedagoškem delovnem načrtu društva v l. 1936./37. Na željo zborovalcev je tov. predsednik sam priobčil svoje mnenje za ta načrt, in sicer predlaga: **Proučevanje vasi**, t. j. j. 1. vaškega otroka in mladostnika, 2. vaške šole in vaško učiteljstvo, 3. delovnih podlag, narekovanih po vaških prilikah in potrebah. To so pa le glavne točke, ki jih sestavlja nebroj manjših, podrobnejših nalog in problemov, ki bi jih absolvirali v času 3 let, ako brez izjeme sodelujemo vsi, tovarišice še posebej pri posebnostih vaško-dekliške vzgoje, problemu vaških mater, deklet, gospodinji! Naša pedagoška književnost v tej panogi je še v prvem razvoju! Dobro nam bo služila dr. J. Jerajeva »Naša vasa«, v glavnem pa naša **načrtna opazovanja in priobčitev naših znanstveno utemeljenih izkustev**, ki jih vse bolj tudi želimo najti priobčene v »Popotniku« in v izdajah »Slov. šolske matice«. Varnimo se čakanja samo na tozadevno delo »solistov« ali le »teoretičnih« delavcev. Predvsem bi bilo urediti to delo v delovnih zajednicah, kar bi pa najbolje vzela za organiziranje in razdelitev dela v roke sekcija, vsekakor z moralno in delovno podporo gg. šolskih nadzornikov. Vsa učit. zbor. selherne šole bi bili najprvotnejša delovna celica, vse te celice bi tvorile sresko delovno zajednico, vse sreske banov. delovno zajednico, potom katere bi pripravili izgraditev **slovenske-jugoslovenske vaške pedagogike!** Letos bi kazalo oprijeti se proučevanja vaškega otroka in mladostnika, to pa radi nameravanega pedološkega kongresa v jeseni v Ljubljani. — Zborovalci soglasno odobri ta predsednikov načrt in ga naprosijo, naj v prvi vrsti on otvori delo proučevanja vaškega otroka kot priznan delavec in interesent na tem polju. Ker so se na njegovo željo javili tudi drugi sodelavci, kot tovariš Lavrič, tovarišica Rečnikova itd., je to obljubil!

Predlogi in slučajnosti:

1. Tov. Augustinčič predlaga, naj bi se v člen zakona o nar. šolah glede izvenšolskega prosvetnega dela vneslo besedilo — dostavek: »Po zmognosti in veselju do posameznih kulturnih ustanov.«

2. Tov. Vauda predlaga: Novi, za osnovno šolo obvezni učni načrti so:

- uveljavljeni pred uredbo o učbenikih in pred izdajo učbenikov samih;
- so prenatrpani z učno snovjo preko možnosti dosege predpisane učnega smotra;
- v pre mnogih poglavjih nasprotujejo strnjivosti pouka;
- niso bili pred uveljavitvijo tekom več let preizkušeni;
- izšli so šele za učnimi načrti za višjo narodno šolo, namesto pred temi.

Zato naj se jih pritegne temeljiti reviziji oziroma izda nove učne načrte, in sicer provizorne in šele po večletni (4!) preizkušnji uveljavi!

4. Tov. Šeško predlaga, naj se sekcija ponovno zavzame za čimprejšnje napredovanje vseh učiteljev, ki so te prošnje vložili že pred 1. aprilom 1936.

5. Tov. Janžekovič predlaga, naj JUU vztraja v neizprosni in nepopustljivi borbi za ločitev šolske uprave od politične in za učiteljsko stalnost.

Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti in dokazujejo neomajno naše prizadevanje v korist šole in stanu. — Prihodnje zborovanje je bilo določeno za 13. februar 1937., a je zaradi ovir preloženo na 20. februarj t. l.

Vaude, preds. Janko Šajnc, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je ob povoljni udeležbi 71 članov ter ob navzočnosti sr. podnačelnika g. dr. Orožna zborovalo 16. jan. t. l. v Laškem.

Ker je bil dnevni red obširen, smo z razpravljanjem pričeli takoj po prihodu jutranjega vlaka, torej ob 8. uri.

Uvodoma je pozdravil tov. predsednik sreskega šol. nadzornika Potočnika, nato želel vsem srečnejše novo leto kot je bilo lansk. Prosil je članstvo naj deluje še naprej tako brezkompromisno v duhu stanovske politike, kot doslej, kajti le v tako poglobljenem našem hotenju je spas! Nato se je v pietetnih besedah spominjal manom velikega učitelja in skladatelja, pokojnega Adamiča ter umrlega tovariša Kavčiča, ki je dolgo dobo let deloval kot vzgojitelj v Jurkloštru ter bil naš verni član. Dalje se je spomnil v pokoj odhajajočih tov. Kuharja in Plavšaka iz Trbovelj ter jima želel zaslužen oddih.

Za tem je bil prečitán, odobren ter podpisan zapisnik zadnjega zborovanja.

Pri stanovskih zadevah sta govorila v glavnem tov. Kislinger in Bučar Alojz.

Obravnava šol. zamud: Referent je menil, da bi bilo važno in edino pravilno, če ima že sresko načelstvo za netočen obisk v šoli kompetenco kaznovati, da prevzame še eksekutivno nalogo, to se pravi, da ono izterja naloženo kazen. Občina je namreč v tem kapitulju popolnoma nezmožen organ, učitelj pa, ki je netočnega g. brezvestnega naznanil, pa postane končno še objekt zasmehovanja.

Upravitelje, ki upravljajo šole z osmimi razredi (ne 16!), naj se pouka oprostite, kajti upravljanje take šole da posla dovolj.

Stalnost, stalnost, stalnost!!!

Tov. Bučar je upravičeno menil, če že mora biti eden, ki šolo upravlja — »upravitelj«, naj se ta položaj tudi s fin. zakonom prizna.

Isto je tudi z učit. ženskih ročnih del; so in delajo, a so brez čina.

Meni tudi, da bi bilo umestno uvesti draginske razrede tako, da pridjejo »šole na gorah« v višji razred kot »dolinske«. Na ta način bi se marsikateri poročenec odločil za višinsko enorazrednico in bi delal tam z veseljem ter bi ne bilo treba pošiljati tja le novincev in novink. (Kar bi pa itak po zakonu ne smelo biti!)

Želi, da bi imel predsednik kraj. šol. odbora tudi svojega pravega namestnika.

Čitajo in vzamejo se v vednost vsi članstvu namenjeni dopisi, ki jih ni malo. (Tov. Hofbauer bo oskrbel poverjenika za razpečavanje knjig, slik in učil, kot to želi društvo Učit. dom v Mariboru.)

Referat tov. Mahkote Milana »Osebnost Emila Adamiča«. V enournih izvajanjih je osvetlil predavatelj lik velikega pokojnika iz vseh možnih vidikov dovolj izčrpno; za kar je želel priznanje navzočih. Tov. nadzornik še predlaga, da naj svoje predavanje objavi v »Popotniku«.

Vsi predlogi za finančni zakon, ki jih stavlja sekcija, se odobri!

Tov. Bučar je poročal nato o naši največji gospodarski ustanovi »Učiteljski tiskarni« ter apeliral goreče na pristop zadržnikov.

Sklene se, da bo društvo iz svojega lastnega suficita kupila vedno po 1 delež. Tov. nadzornik pa še doda: Pri vsakem zborovanju naj kroži med navzočimi pristopna pola, mogoče se le ta ali oni odloči, če ne drugače, pa vsaj na obročno odplačevanje deleža!

O Mladinski matici kot najmočnejši mladinski založbi je navdse navdušujoče govoril tov. Pahor. Očrtal je njeno idejno plat in kulturno poslanstvo, obračunal z nelojalno konkurenco in anonimnimi nasprotniki ter končno statistično dokazal njeno moč na posameznih šolah in razredih ter končal v logičnem zaključku: Razvoj MM je odvisen od učiteljstva sploh oz. učiteljev poverjenikov.

Blagajna premore 1460 din. Mnogi še vedno ne plačujejo redno stanovskih dajatev. Z netočnim plačevanjem zavlačujemo poslovanje ter obremenjujemo sami sebe. Blagajnik apelira ponovno na tozadevno uvidevnost.

Članski prispevek 2 din v zaščitni fond naj se razdeli tako, da gre polovica v društveni sklad — polovica pa sekciji.

Prihodnje zborovanje naj bo sredi marca v Trbovljah-Vode.

P. S. Sploh opažamo letos, da se je zanimanje za stanovska zborovanja povečala in da prihaja neki stalen kader pripadnikov nanje. Zato tovariši, če bi poravnali vsi še redno članarino, smo laščani brezhibni. V Trbovlje pa pojdemo enkrat vsi! Bo videl tov. Bučar, da je šola premajhna.

Fran Lebar, preds. Mahkota Milan, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - ZAH. DEL je zborovalo v Ljubljani dne 13. februarja 1937.

Tov. predsednik Vrhovec je otvoril zborovanje in pozdravil sreskega g. šolskega nadzornika Drnovška.

Nato so člani pozorno poslušali predavanje dr. Lava Čermelja: Iz področja sodobne fizike.

Tajnica je poročala o novoustanovljenem učiteljskem pokretu in njegovem programu; vabila je k pristopu k društvu Učiteljski obmorski dom; izrekla je željo, da se javijo brezposelni učiteljski abiturienti, ki žive v izredno slabih gmočnih razmerah, zaradi brezplačnega prejetanja stanovskih listov. Člane je opomnila na poziv centralne uprave v Beogradu, da plačajo zaostalo naročnino za liste, in objavila situacijsko poročilo sekcije.

Prošnji Učiteljskega doma v Mariboru, da bi naše društvo pristopilo v vsakoletnim deležem à 100 din, se ne more ugoditi, ker tega ne dopušča blagajniško stanje.

Osnutek pravilnika o podpornem fondu našega društva so člani sprejeli z eno izpremembo, ki jo je predlagal tov. Vrhovec, in sicer:

Točka 14., ki pravi: »Sredstva podporna fonda se ne morejo uporabljati za nobene druge namene, kot za pomoč po določbah in v duhu tega pravilnika,« naj se izpremeni tako:

»Sredstva podporna fonda se morejo uporabiti tudi v druge namene, ako to sklene upravni odbor in sklep odobri skupščina sreskega društva.«

Končno so bili prečitani še predlogi za finančni zakon 1937./38.

Po poročilu tajnice je še nekatere stvari pojasnjeval tov. Tavčar in izrazil željo:

1. JUU — sekcija za dravsko banovino naj posreduje pri kmetijskem oddelku banske uprave, da se da brezposelnim abiturientom možnost izobraževanja za delo v gospodinjskih in kmetijsko-nadaljevalnih šolah.

2. JUU naj posreduje, da bi ministrstvo za prosveto v primerih bolovanj in sploh v primerih daljše odsotnosti učnih oseb nastavljalna na šole brezposelne učiteljske abituriente.

Oba predloga sta bila sprejeta. Članstvo je pozdravilo ustanovitev odseka učiteljic in se strinjalo z njegovim programom. Za poverjenico je bila izvoljena tov. Lenarčičeva.

Tov. blagajničarka je objavila blagajniško stanje in pojasnila nekatera vprašanja članov.

Tov. Kržišnik, referent za naše gospodarske ustanove, je obširno govoril o trditvi prof. Gogale, ki jo je izrekel v predavanju po radiju, češ da učiteljstvo nima ugleda. Prav lepo je potem govoril o naših gospodarskih ustanovah: Učit. tiskarni in knjigarni, Učit. samopomoči, Učit. hranilnici in posojilnici, Učit. obmorskem domu in o obeh Učit. domovih in o Domu učiteljic. Orisal je delo vseh teh ustanov in njih realen uspeh za povzdigo ugleda našega stanu. Pozval je člane, naj pridno pristopajo k omenjenim zadrugam in društvom.

Zivahna je bila razprava o izpričevalih. Sprejeti je bil sklep: Uvedejo naj se zopet matični listi in izkazi.

Ko je skupščina še sklenila, da bo prvo prihodnje zborovanje v začetku aprila, je predsednik zaključil zborovanje.

S. Vrhovec, preds. Lenarčič Ana, taj.

28 Kč, 32 Kč in 36 Kč. V višje plačilne razrede se napreduje ali na temelju potrdila pri učiteljskih uradih in pripravljalne izobrazbe ali pa na podlagi določenega števila službenih let.

Pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah zahteva temeljito pripravo učitelja na pouk. Izkušnje so pokazale, da poklicni učitelji znajo učiti, vendar nimajo potrebnega strokovnega znanja, praktiki pa so zopet dobro strokovno izvežbani, vendar jim manjka pedagoška izobrazba, ki je tudi pri pouku na obrtno-nadaljevalni šoli tako važen činitelj. Zato je bilo že tako zgodaj l. 1883. poskrbljeno za enotno organizacijo strokovno-nadaljevalnega šolstva, posebno velike težave pa so bile že tedaj po sposobnem strokovno kvalificiranem učitelstvu. Tedaj so bili osnovani prvi risarski tečaji za učitelje narodnih šol, ki bi potem s pridobljenim znanjem strokovno usposabljali vajensko mladino. Omenjeni tečajji so se največkrat vršili o velikih počitnicah, pozneje so bili razširjeni na 5 mesecev v šolskem letu. Prvi tak tečaj se je vršil leta 1908. v dveh delih, trajajočih 3 mesece. Nekateri tečajji so bili tudi dvodelni, prvi del je bil določen na tri mesece, drugi del pa je bil razširjen celo na pet mesecev. Razen risarskih tečajjev so se vršili tudi tečajji za izobrazbo učiteljev v obrtno-trgovskih naukih. Taki tečajji so se vršili najčešče o počitnicah, prvotno so bili tritedenski, od leta 1927. pa štiritedenski. Zadnji taki tečajji so se vršili leta 1930.

Za pripravo obrtnikov za pouk na vajenskih šolah so se vršili posebni tečajji na zavodih za pospeševanje obrti. Najčešče so bili taki tečajji le enomesečni in so bili specialni samo za gotove obrti (n. pr. za krojače, čevljarje, brivce, i. dr.)

Že dalje časa se je opažalo, da ravno zgoraj navedeni tečajji ne ustrezajo potrebam, n. pr. v risarskih tečajjih ni mogoče izvežbati

Novosti na knjižnem trgu

O MASARYKOVI SVETOVNI REVOLUCIJI.

V »Učiteljskem tovarisu« smo že omenili, da je izšla tudi v slovenščini Masarykova »Svetovna revolucija«. (Izdala Naša založba v Ljubljani. — Cena v platno vezanemu izvodu 180 din, v polusnje 210 din.) Toda delo je samo po sebi tako važno, da je povsem na mestu, da se z njim seznanijo tudi učiteljsko.

Masarykova »Svetovna revolucija« je doživela v češčini že tri izdaje in rekordno naklado doslej že 103 tisoč izvodov. Že te številke nam jasno povedo, kako visoko se ceni to delo v domovini, a da uživa svetoven sloves je poročstvo to, da je doslej prevedeno že v nemščino, ruščino, angleščino (v britanski in ameriški izdaji), francoščino, poljščino, ukrajiniščino, madžarščino in japonščino.

Delo je razdeljeno na deset ogromnih poglavij: I. Komenskega testament. — II. Roma aeterna. — III. V Rousseaujevem rojstnem mestu. — IV. Na zapadu. — V. Panslavizem in naša revolucijska armada. — VI. Na Daljnem vzhodu. — VII. Ameriška demokracija: Finis Austriae. — VIII. Svetovna revolucija in Nemčija. — IX. Nastanek naše republike. — X. Demokracija in humaniteta.

Velika epoha svetovne zgodovine v letih 1914 do 1918 in borba malih narodov za svobodo ni menda v nobenem zgodovinskem delu objektivnejše in natančnejše opisana nego prav v tej Masarykovi knjigi. Svetovna vojna je še bolj točno označena nego svetovna revolucija. — Iz knjige spoznamo gigantsko in neenako borbo malih narodov, predvsem avstrijskih, za osvoboditev. Sodelovanje Masaryka z zastopniki Jugoslovanov in tudi ostalih narodov nam postaja povsem jasno. Najbolj pa spoznamo grandiozno delo politika in filozofa T. G. Masaryka, ki je vse svoje življenje posvetil svojemu narodu. V zadnjem poglavju se pokaže pisec ne samo kot globok mislec, marveč tudi kot dalekoviden politik, ki gradi pravo bodočnost svojega naroda edino na demokracijo. Takole zaključuje svoje monumentalno delo:

V Avstriji ni bilo svobode vesti; v naši demokratični republiki morajo biti resnična svoboda vesti, toleranca in priznavanje dobrega in boljšega ne le kodeficirane, pač pa tudi izvajane, in sicer v vseh področjih jav-

udeležencev, da bi v šoli pri risanju obvladali risanje vseh mogočih obrtnih panog. Ako vzamemo industrijske države, kakor je n. pr. Češkoslovaška, kjer je mehanizacija in specializacija na višku in kjer je nastalo iz prvotnih obrtnih panog nad 60 novih obrtov, ni mogoče pričakovati od učitelja, da bi se mogel v tako kratko odmerjenem času izvežbati v vseh panogah strokovnega risanja, in preveč bi bilo zahtevati od učitelja, da bi mogel v šoli vse panoge strokovnega risanja obvladati. Za učitelje praktike iz tehničnih strok pa sploh ni bilo posebne priprave za pouk, v teh tečajjih so se pač morali udeleženci zadovoljiti z absolutorijem strokovne šole, kjer se je udeleženec (učitelj) izvežbal prav za prav v praksi, ni pa za učiteljski poklic.

Da bi se zagotovil zaželen razvoj vajenskih šol, je bilo l. 1931. rojstno leto reforme učiteljske izobrazbe za obrtno-nadaljevalne šole. Predvsem so bili tedaj ustanovljeni tečajji za izobrazbo internih učiteljev. Omenjeni tečajji so enoletni in sprejemajo absolutivne višjih strokovnih šol z dvoletno prakso. Naslednja leta so bili otvorjeni tudi tečajji za kovinarske obrti, končno pa tudi zavodi za stavbne in les obdelujoče obrti. Udeleženci obvladajo svojo stroko teoretično, kakor tudi praktično, zato je na omenjenih zavodih pouk osredotočen okoli pedagogike in metodike, jasno je tudi, da svoje znanje izpopolnjujejo v specialnih obrtnih ogrankah. Naloga pouka je, da morejo absolventi teh šol v obrtno-nadaljevalnih šolah z uspehom delovati in poučevati ne samo strokovne predmete, marveč tudi poučevati predmete gospodarskih nauk. Nadalje je važno, da po absolviranju in po enoletni učiteljski praksi polagajo absolventi teh tečajev izpit učiteljske usposobljenosti, nakar so lahko na šoli pravilno in stalno nastavljeni. (Dalje prihodnjič.)

nega življeja. To je narodna zahteva, zahteva, ki izvira iz našega zgodovinskega razvoja; Palackega filozofija naše zgodovine vrednoti češko bratstvo kot njen višek; čisto krščanstvo, torej Jezusov nauk in njegova zapoved ljubezni, to je oporoka Očeta naroda in naše zgodovine — demokracije je politična oblika človečnosti.

—k »Gospodinja«, glasilo »Zveze gospodinje«, izhaja vsak mesec. Letna naročnina znaša 25 din. Izšla je februarjska številka z uvodnim člankom Cirile Stebi-Pleško: Korak naprej; jedro članka je zahteva po gospodinjski zbornici. Zanimive so rubrike: Domačnost in udobnost. Gospodarstvo. Razgled. Delo pridnih rok. Gospodinjstvo. Naša prehrana.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZAMENJAVA.

Zamenjam mesti zakonski dvojici na novi in moderno opremljeni dvorazrednici z velikim in lepo urejenim šolskim vrtom v lepem gorenjskem kraju blizu industrijskega mesta, za mesti na večrazrednici, morda v laškem srezu. Ponudbe na Učit. tov. pod »Krasna bodočnost«.

Avgust Agnola
LJUBLJANA
TYRŠEVA CESTA ŠT. 10
Telefon 2478.

Zaloga stakla, porcelana, kamenine, zreal in šip. Kompletno opreme za restavracije, hotels, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. Luksuzni predmeti.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

Obrtno-nadaljevalno šolstvo na Češkoslovaškem

2. Upravitelji in učitelji na obrtno-nadaljevalnih šolah.

Na obrtno-nadaljevalnih šolah so v glavnem zaposleni eksterni upravitelji in učitelji. Pod imenom eksterno učiteljstvo razumemo, da so za vodstvo in pouk na takih šolah nastavljeni učitelji, katerih zaposlitev na obrtno-nadaljevalni šoli je nekaj postranski poklic. Na te šole so poklicani na delo predvsem učitelji osnovnih in meščanskih šol, dalje obrtniki, strokovni uradniki in inženirji ter drugo strokovno osebje.

Eksternega upravitelja in učitelje nastavlja krajevni obrtno-nadaljevalni odbor (nadzorni odbor), vendar vedno le začasno za dobo 1 leta (nastavljanje učiteljstva se vrši na predlog upravitelja šole). Ako se pa na podlagi inspekcije ugotovi, da se upravitelj ali učitelj na obrtno-nadaljevalni šoli izkaže kot dobro kvalificirana učna moč, ga more na predlog nadzornika za obrtno-nadaljevalne šole potrditi ministrstvo za prosveto za stalnega učitelja na obrtno-nadaljevalni šoli. Potrjeno

učno moč je mogoče odpustiti samo po predhodni petmesečni odpovedi, odobreni po ministrstvu prosvete.

Stalni šolski upravitelji in učitelji se nameščajo na šole z lastnimi stavbami (ali vsaj z lastnimi učnimi prostori), desetmesečnim šolskim letom in celodnevним poukom. Učitelje imenuje šolski odbor po predhodnem odobrenju ministrstva prosvete.

Število učnih ur pri eksternih učiteljih je različno in se ravna v glavnem po prostem času posameznih učnih moči, število učnih ur in čas pouka pri teh učiteljih ni zakonito določen.

Honorar se za upravo šole pri eksternih upraviteljih pri sedemesečnem šolskem letu odmerja tako, da se k temeljnemu znesku 200 Kč prišteje tolikokrat po 100 Kč, kolikor razredov in oddelkov ima šola. Pri 10 mesečnem šolskem letu pa se k temeljnemu znesku 300 Kč prišteje pripadajoči zmožek po 100 čeških kron. Honorar za pouk eksternim učiteljem se plača za eno tedensko uro na mesec

KNJIGARNA
»UČITELJSKE
TISKARNE«
registrirane zadruga z omejenimi zavezami
Ljubljana
Frančiškanska ulica št. 6

PODRUŽNICA MARIBOR, palača banovinske hranilnice

Izdeluje diazo- amoniak - papir »JASNIT«, za kopiranje načrtov, ki je edini 100% domač izdelek te vrste v državi!

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjigar- na sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna!